

Fløkjan í eldrarøktini skal greiðast við nýggjari lóg

Óloystu trupulleikarnir í eldra- og heimarøktini millum almannaverkið og kommunurnar, skulu loysast við nýggjari lóg

ÁRNI GREGERSEN

Síðani eldrarøktin var lögð út til kommunurnar fyri trimum árum síðani, hava fleiri trupulleikar stungið seg upp, sum lógin ikki tók hædd fyri.

Í sambandi við umskipanina varð avgerð tikin um, at heimatænastan og eldrarøkt í sínum táverandi líki skuldi flytast frá landinum til kommunurnar, og at tað framhaldandi skuldi vera tørvurin hjá borgaranum, sum skuldi vera avgerandi fyri, hvør myndugleiki hevur ábyrgdina av tænanastuni.

Í viðmerkingunum til uppskotið til løgtingslóg um heimatænastu, eldrarøkt og annað, var víst á, at tað framhaldandi vóru nøkur markamót millum land og kommunur, sum ikki vóru avgreidd, og sum stóða mátti takast til aftaná, at lógin varð samtykt.

Í 2016 skrivaðu landsstýrismenninir við almannamálum og heilsu- og innlendismálum og formaðurin í kommunufelagnum undir sokallaða "Markamótsskjal", sum í hævudsdrøgum staðfesti, hvørji markamót eru millum land og kommunur, og hvussu hesi markamót skulu handfarast og loysast, sum frá líður.

Síðani hendan avtalan var gjørd, eru tað serliga hesi markamót, sum nevndin hevur tikið stóðu til:

Búpláss á ellis- og røktarheimum og eldrasambýlum hjá kommunum og vardan bústað frá landinum.

Dagtilhald og umlætting.

Heimatænasta hjá kommununum og stuðulstænasta hjá Almanna-verkinum.

Endurvenjing innan sjúkrahúsværk, almannaverk og kommunum og vantandi viðlíkahaldsvenjing.

Borgarin dettur niður ímillum

Á øllum hesum nevndu økjum eru nógv dømir um, at lógin er so mikið ógreið, at borgarin, sum hevur tørv á almennari tænanastu, dettur niður ímillum ábyrgdarøkið hjá kommununum og hjá landinum.

Í tilgongdini at staðfesta og royndini at loysa markamótini hava umboð fyri Kommunufelag

Eyðgunn Samuelsen, landsstýriskvinna við almannamálum, hevur sent uppskotið til hoyringar

Síðani kommunurnar yvirtóku eldraøkið, er tað í fleiri førum hent, at fólk eru dottin niður ímillum skipanir hjá landinum og hjá kommununum

Føroya og Almennamálaráðið verið á einum máli um, at tað ikki altíð eru verulig markamót, sum skilja kommunur og Almanna-verkið.

Skipanirnar eru undir stórum trýsti, tí tørvurin á búplássum hjá

báðum pørtum er størri enn útboðið á bútilboðum.

Mál hava verið, har kommunurnar meta, at ein borgari fær ov lítlán stuðul frá almanna-verkinum, og tiskil kennir kommunan seg

noyddan at veita meira heimahjálp.

Kommunufelagið hevur víst á, at tað nærur hevur verið ómøguligt hjá borgarum, sum eru yngri enn 67 ár, og sum hava demens, at fáa stuðul.

Eisini eru mál um borgarar í andingartólum, sum hava tørv á stuðli og røkt, sum partarnir ikki verða samdir um.

Endamálið við nýggja lógaruppskotinum, sum er farið til hoyringar saman við vælferðarlógini, er at tryggja, at borgararnir ikki detta niður ímillum skipanir.

Nýggja uppskotið

Nýggja uppskotið staðfestir, at tað eru kommunurnar sum hava ábyrgd av at veita persónum undir fólkapensjónsaldri sum hava varandi sjúku, sum er progressiv og degenererandi, búpláss á ellis- og røktarheimum og eldrasambýlum.

Talan er um borgarar, sum hava Alzheimers, demens og Sclerosu á øðrum stigi. Ít er at meta um, hvussu nógvir borgarar hava ella fara at hava tørv á búplássum í framtíðini.

Kommunurnar fáa eisini greitt ábyrgd av at veita dagtilhald og umlætting til persónar við somu sjúkykum, men landið hevur ábyrgdina av at veriða borgarum við seinheilaskaða dagtilhald og umlætting.

Heimatænastan hoyrir undir kommunurnar og nýggja lógaruppskotið hevur ikki nakrar figgarligar broytingar við sær á hesum øki.

Men so er tað endurvenjingin. Í mun til endurvenjing og viðlíkahaldsvenjing til fólkapensjónistar, so er talan um tænanastur, sum kommunurnar longu hava.

Uppskotið hevur í sjálvum sær ikki figgarligar avleiðingar, tí tað er upp til kommunurnar at gera av, um og hvussu endurvenjing og viðlíkahaldsvenjing verða raðfestar á figgarætlanunum.

Í nýggju lógin er eisini móguleiki fyri, at kommunurnar kunnu veita ansingarsamsýning til persónar, sum átaka sær at ansa persóni við varandi sjúku, ið er progressiv og degenerandi, ið hevur tørv á stóðugari røkt og hjáveru, heima.

Uppskotið er sent til hoyringar og er ein liður í broytingini av forsorgarlógini til eina vælferðarlóg.

Eyðgunn Samuelsen, landsstýriskvinna við almannamálum, hevur sent lógaruppskotini til hoyringar og ætlanin er, at tey verða lögð fram í tinginum seint í heyst.